

9-10 वर्ष | आठवडा 04

भूगोल-भारत-संकल्पना

1. शोधा!

2. गुपित डीकोड करा- राज्यांची नावे

3. 3. जुळवा- राज्ये

4. राज्य निवडा आणि चिन्हांकित करा

5. शब्दकोडे

6. निवडा आणि वर्तुळ करा

7. शब्द शोध

8. भारत आणि मी

9. भारताबद्दल

10. प्रसिद्ध भारतीय व्यक्तिमत्त्वे- शब्द शोध

11. राज्य चिन्ह

12. भारत आणि राज्य चिन्ह

13. निवडा आणि टिक करा

14. ओळखा आणि नाव द्या- ब्रिज

15. ओळखा आणि नाव द्या - वाहतुकीचे साधन

16. ओळखा आणि नाव द्या - फुले

17. शब्द शोध- झाडे

18. शब्द शोध - तथ्ये

19. गोवा

20. गुजरात

शोध!

प्रत्येक वाक्यातील अधोरेखित शब्द चुकीचा आहे. योग्य शब्द लिहा.

1. भारत आफ्रिकेत आहे.

---

2. सिल्वासा पंजाब आणि हरियाणा या दोन्ही राज्यांची राजधानी आहे.

---

3. महाराष्ट्र हे भारतातील सर्वात मोठे राज्य आहे.

---

4. तेलंगणाची राजधानी अमरावती आहे.

---

5. भारताची उत्तर सीमा आल्प्सने संरक्षित केली आहे.

---

6. देशातील वायव्य उंच टोकाचे नाव इंदिरा पॉईंट आहे.

---

7. केरळा हे भारतातील सर्वात लहान राज्य आहे.

रहस्य डीकोड करा

जर A = 1, B = 2, C = 3, D = 4, E = 5, आणि असेच. राज्यांची नावे डीकोड करून सारणीमध्ये भरा.

	Name of the state	Capital	Language spoken
a. 13 1 14 9 16 21 18			
b. 8 9 13 1 3 8 1 12 16 18 1 4 5 19 8			
c. 8 1 18 25 1 14 1			
d. 11 5 18 1 12 1			
e. 15 4 9 19 8 1			
f. 18 1 10 1 19 20 8 1 14			
g. 20 5 12 1 14 7 1 14 1			

जोड़या लावा

योग्य जोड़या लावा

Panchmarhi

Bokaro

Konark

Maharashtra

Hyderabad

Bharatanatyam

Karnataka

Jog Falls

Sun Temple

Madhya
Pradesh

Tamil Nadu

Steel plant

Ellora caves

Charminar

निवडा आणि चिन्हांकित करा

संकेत वाचा. भारताच्या दिलेल्या नकाशावर राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेश चिन्हांकित करा आणि त्यांना लेबल करा.

1. हे राज्य तवांग मठात प्रसिद्ध आहे.
2. या बेटांच्या गटात मल्याळम बोलले जाते.
3. या राज्यात सुवर्ण मंदिरात पर्यटक भेट देतात.
4. हे राज्य कोलार सोन्याच्या खार्णीसाठी प्रसिद्ध आहे.
5. थार वाळवंट याच राज्यात आहे.
6. येथे केशरची लागवड केली जाते.
7. या राज्यातील लोकांना झकाकुटीची आवड आहे.
8. सायला या राज्यातील लोकप्रिय नृत्य आहे.

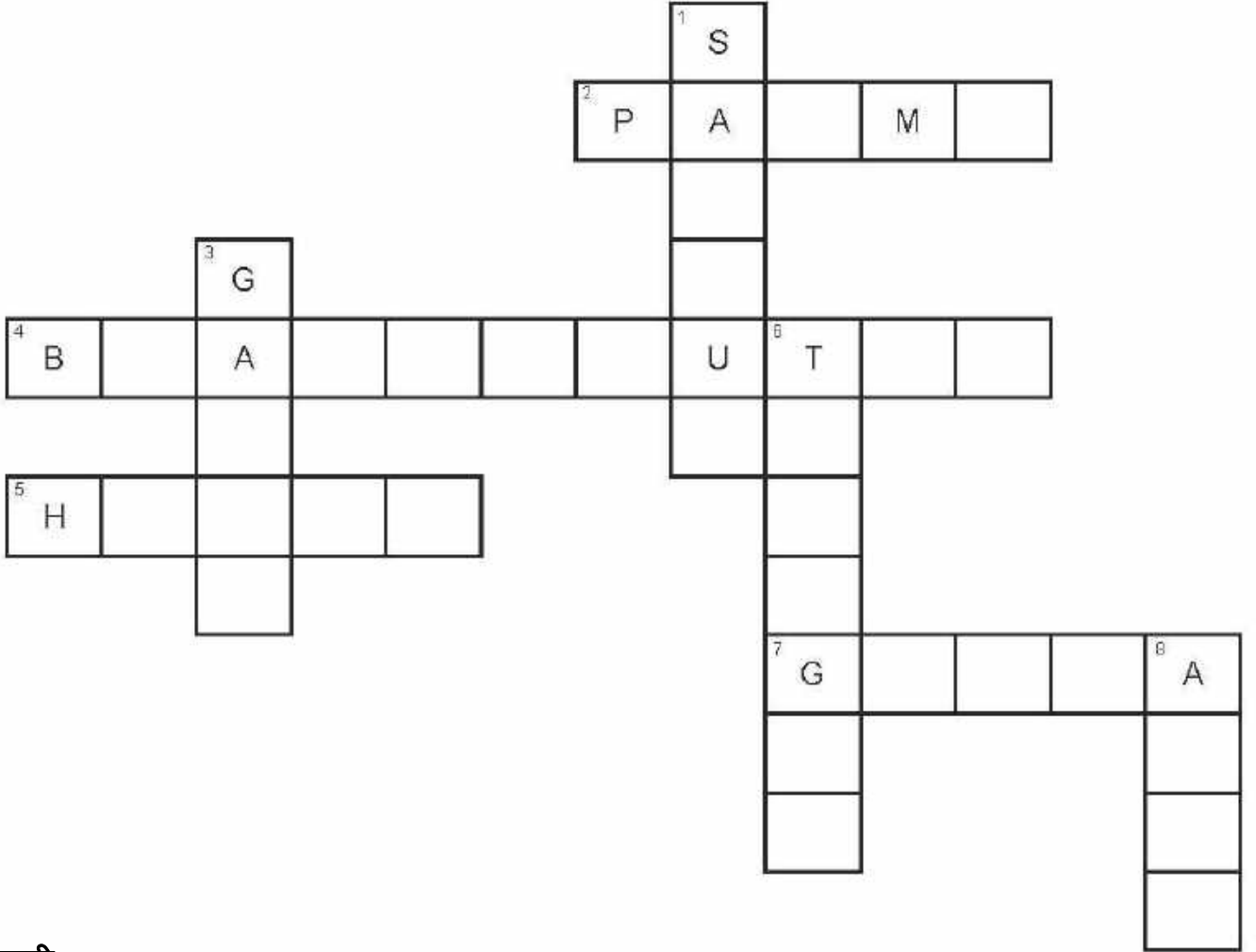

क्रॉसवर्ड

संकेतांच्या मदतीने खालील क्रॉसवर्ड पूर्ण करा.

खाली

- 1 ही पंजाबची महत्वाची नदी आहे.
- 3 ही भारतातील सर्वात लांब नदी आहे.
- 5 ब्रह्मपुत्र हे तिबेटमध्ये या नावाने ओळखले जाते.
- 8 उत्तर प्रदेश हे शहर ऐतिहासिक वास्तूसाठी प्रसिद्ध आहे.

आडवे

- 2 बांगलादेश मध्ये ती एक महत्वाची नदी आहे. ती भारतातून वाहते.
- 4 ही भारताच्या ईशान्य राज्यांची मुख्य नदी आहे.
- 6 हे बंगालमधील गंगाचे नाव आहे.
7. पंजाबमध्ये हा एक प्रकारचा नृत्य आहे.

निवडा आणि वर्तुळ करा

अ: योग्य पर्याय वर्तुळ करा.

- दिलेल्या कोणत्या राज्यात तुम्हाला वाळवंट सापडेल ?
अ. बिहार   बी. केरळा
सी. राजस्थान   डी. झारखंड
- थार वाळवंट एक _____ वाळवंट आहे.
अ. खूप थंड   बी. गरम
सी. थंड   डी. दोन्ही अ आणि बी
- पश्चिम घाटातील सर्वात उंच शिखर कोणते आहे?
अ. के 2   बी. माउंट अबू
सी. कंचनजंगा   डी. अनाईमलाई
- पूर्व किनारपट्टीतील कोणते बंदर आहे?
अ. मंगलोर   बी. कोची
सी. चेन्नई   डी. गोवा
- भारतातील दक्षिणेकडील ठिकाण कोणता आहे?
अ. इंदिरा कॉलनी   बी. मदुराई
सी. कन्याकुमारी   डी. इंदिरा पॉईंट

ब. चूक किंवा बरोबर लिहा:

- ग्रेट इंडियन वाळवंट कलहरी वाळवंट म्हणूनही ओळखले जाते. _____
- थार वाळवंटात सांभर तलावांसारखे मोठे मीठ तलाव आढळतात. _____
- प्रायद्वीपीय पठार उत्तर मैदानाच्या उत्तरेस आहे. _____
- मालवा पठार वाळूच्या खडकांसारख्या मऊ खडकांनी बनलेला आहे. _____
- मुंबई ते गोवा किनारपट्टीवरील मैदानांना कानारा मैदान म्हणतात. _____

शब्द शोध

ग्रिड शब्दात हे शब्द शोधा.

c	l	t	h	a	r	s	h	o
d	o	k	c	o	d	a	b	s
e	p	o	r	t	n	m	k	l
s	n	n	s	t	n	b	p	s
e	k	k	b	a	d	h	p	c
r	p	a	g	h	l	a	k	e
t	c	n	p	n	m	r	o	r
a	d	d	e	c	c	a	n	s
a	n	d	a	m	a	n	y	w
m	a	l	w	a	u	x	y	y

1. desert 2. port 3. thar 4. konkan 5. sambhar 6. lake
7. deccan 8. andaman 9. malwa

भारत आणि मी

चला भारताबद्दल जाणून घेऊया

माझ्या देशाचे नाव _____ आहे.

भारताच्या राष्ट्रपतीचे नाव _____ आहे.

भारताच्या प्रधान मंत्रांचे नाव _____
आहे.

भारतामध्ये एकूण _____ राज्य व केंद्रशासित
प्रदेश आहेत.

_____ भारताची राजधानी आहे.

मी _____ राज्यात राहतो/ते.

भारताच्या झेंड्याचे चित्र काढा.

भारताचे राष्ट्र चिन्ह काढा.

भारतातील सर्वात लांब नदीचे नाव _____

भारताच्या राष्ट्रीय प्राण्याचे नाव सांगा.
_____

भारताच्या राष्ट्रीय पक्ष्याचे नाव सांगा.
_____

भारताच्या अवतीभवती असलेल्या एका
समुद्राचे व एका महासमुद्राचे नाव सांगा.
_____

तुम्हाला राष्ट्रगीत म्हणता येते का? _____

माझी अधिकृत भाषा _____ आहे.

आम्ही आमचा स्वातंत्र्यदिन _____

ह्या दिवशी साजरा करतो.

आम्ही आमचा प्रजासत्ताक दिन _____

ह्या दिवशी साजरा करतो.

_____ हे भारताचे चलन आहे.

भारताच्या शेजारी _____ हे देश
आहेत.

भारत कुठल्या खंडाचा भाग आहे? _____

भारताच्या चलनाचे चित्र काढा.

भारता बददल माहिती

- भारतातील सर्वात जलद ट्रेन कोणती?
- भारतातील सर्वोच्च शिखर कोणते?
- भारतातील मुख्य नद्या कोणत्या?
- भारतातील मुख्य पर्वतरांगा कोणत्या?
- भारतातील सर्वात लांब नदी कोणती?
- भारतातील सर्वात रुंद नदी कोणती?
- भारतात नॅरो गेज चे किती रुळ आहेत?
- भारताचे शेजारी देश कोणते?
- कुठल्या राज्याची नेपाळ सोबत सर्वात लांब सीमा आहे?
- कोणत्या शहराला किल्ल्यांचे शहर असेही म्हणतात?
- भारतातील कोणते स्मारक जगातल्या 7 चमत्कारांपैकी एक आहे?
- भारतातल्या किती राज्यांना समुद्री किनारपट्टी आहे?
- कोणत्या राज्यात सर्वात जास्त चौपाट्या आहेत?
- भारतातील सर्वात उंच इमारत कोणती?
- कुठल्या शहराला गोल्डन सिटी असे म्हणतात?
- राष्ट्रगीत "जन गण मन" कुणी लिहिले?
- भारतातील सर्वात लांब रेल्वे चा पूल कोणता?

प्रसिद्ध भारतीय व्यक्ती - शब्द शोध

कृपया स्वातंत्र्यसैनिकांची नावे शोधा. नावे उभी आडवी तिरपी किंवा मागे असू शकतात. ओव्हरलॅप होऊ शकते. आपल्याला जसे शब्द सापडतील तसे रंगवा.

श्रीनिवास (रामानुजन)	के.व्ही. रमण	होमी जहांगीर (विचार)
मेघनाद साहा	राज रेड्डी	बीरबल साहनी
हर गोबिंद (खुराना)	आर्यभट्ट	जे.सी. बोस

A	R	J	H	O	M	I	B	O	S	E	R	E	D	D
A	I	I	S	A	M	I	N	A	S	A	S	G	F	Y
S	V	N	R	N	A	R	A	H	A	H	B	H	S	T
C	V	A	R	I	G	N	A	H	E	J	I	M	O	H
R	T	T	A	H	B	A	Y	R	A	C	R	E	H	A
M	A	N	A	R	Y	J	R	S	R	B	B	G	O	R
A	T	T	A	H	C	B	A	B	I	O	A	H	I	G
E	I	M	H	B	N	V	J	L	A	S	L	N	M	O
G	M	O	O	P	I	M	R	R	S	E	S	A	J	B
A	H	S	N	N	O	A	E	A	A	H	A	D	E	I
A	E	D	I	H	A	R	D	B	M	N	H	S	H	N
M	R	R	C	S	S	V	D	R	I	A	M	H	N	D
N	S	V	P	B	Y	C	Y	M	J	O	N	A	G	I
D	L	H	A	I	R	R	A	N	L	S	H	H	R	S
P	O	N	M	I	N	H	A	S	L	A	B	R	I	B

राज्याचे चिन्ह - प्रतीक

सूचना:

1. चौकटीखाली दिलेल्या सूचना पाळून कार्य पूर्ण करा.
2. तुम्ही संदर्भ पत्रिकेचा वापर करून राज्यांचे चिन्ह कापून येथे चिकटवा.

--	--	--	--

भारताच्या उत्तर पुर्व दिशेकडील राज्यांची राज्यचिन्हे

--	--	--	--

भारताच्या उत्तरेकडील राज्यांची राज्यचिन्हे

--	--	--	--

भारताच्या पश्चिमेकडील राज्यांची राज्यचिन्हे

--	--	--	--

भारताच्या दक्षिणेकडील राज्यांची राज्यचिन्हे

--	--	--	--

भारताच्या पुर्वेकडील राज्यांची राज्यचिन्हे

भारत, राज्य व केंद्रशासित प्रदेशांचे प्रतीक

खालील चित्रे कापून तुम्ही त्यांना बाकी क्रियापत्रकांमध्ये वापरू शकता.

भारताचे प्रतीक

बिहार चे प्रतीक

हरियाणा चे प्रतीक

केरळ चे प्रतीक

शिलाँग चे प्रतीक

पंजाब चे प्रतीक

तेलंगणा चे प्रतीक

पश्चिम बंगाल चे प्रतीक

आंध्र प्रदेश चे प्रतीक

छत्तीसगढ चे प्रतीक

हिमाचल प्रदेश चे प्रतीक

मध्य प्रदेश चे प्रतीक

मिझोराम चे प्रतीक

राजस्थान चे प्रतीक

झिजूरा मरकार त्रिपुरा चे प्रतीक

दिल्ली चे प्रतीक

अरुणाचल प्रदेश चे प्रतीक

गोव्याचे प्रतीक

झारखंड चे प्रतीक

महाराष्ट्र चे प्रतीक

नागालँड चे प्रतीक

सिक्कीम चे प्रतीक

उत्तर प्रदेश चे प्रतीक

जम्मू व काश्मीर चे प्रतीक

आसाम चे प्रतीक

गुजरात चे प्रतीक

कर्नाटक चे प्रतीक

मणिपूर चे प्रतीक

उडीसा चे प्रतीक

तामिळनाडू चे प्रतीक

उत्तराखंड चे प्रतीक

चंदिगढ चे प्रतीक

निवड आणि खून करा.

खालील पर्याय काळजीपूर्वक वाचा आणि योग्य पर्याय वर खून करा.

१. भारत हा जगातील सातवा _____ देश आहे.
अ. सर्वात मोठा
बी. सर्वात उंच
सी. जास्त जनसंख्येचा
डी. सर्वात मोठा
२. शाहरुख खान जगातील _____ कलाकारांपैकी एक आहे.
अ. सर्वात हुशार
बी. सर्वात सुंदर
सी. श्रीमंत
डी. वरील सर्व
३. गंगा नदी भारत देशाची _____ नदी आहे.
अ. सर्वात मोठा
बी. सर्वात जुनी
सी. वाहते
डी. पवित्र
४. चीन हा जगातील सर्वात _____ देश आहे.
अ. जास्त जनसंख्येचा
बी. प्रगत
सी. धोकादायक
डी. तंत्रज्ञानाने प्रगत
५. हवाई प्रवास म्हणजे _____ जगाचा प्रवास करणे होय.
अ. व्यस्त
बी. सर्वात सुरक्षित
सी. महाग
डी. स्वस्त
६. माउंट एव्हरेस्ट हा पृथ्वीवरील _____ पर्वत आहे.
अ. सर्वाधिक
बी. सर्वात उंच
सी. विस्तृत
डी. सर्वात लहान

ओळखा आणि नाव द्या

आपल्या देशात आढळणारे खालील पुलांची ओळख पटवा व खाली दिलेल्या जागांवर नावे लिहा.

ओळखा आणि नाव द्या

आपल्या देशात वापरल्या जाणाऱ्या या जुन्या वाहतुकीचे साधन ओळखा आणि त्यांची नावे प्रदान केलेल्या जागांवर लिहा

ओळखा आणि नाव द्या

आपल्या देशात आढळणारी या विविध प्रकारची फुले ओळखा आणि त्यांची नावे खाली दिलेल्या जागांवर लिहा.

शब्द शोध

आपल्या देशात आढळलेल्या चंडांची नावे गिरवा.

o	a	r	g	m	e	y	a	l	m	e	a	n	m
a	m	c	r	p	a	h	a	b	y	m	r	y	o
m	a	n	m	e	a	h	a	h	a	h	y	n	y
y	n	o	e	e	e	a	o	k	n	a	a	e	u
k	r	p	e	p	r	s	o	g	l	a	p	j	h
y	p	p	n	a	e	h	a	c	a	r	n	g	p
a	p	h	l	l	s	c	a	e	a	n	u	u	o
m	u	k	a	a	o	n	s	y	n	p	y	l	o
n	a	h	n	r	p	m	l	r	a	n	a	m	s
j	n	k	a	r	j	a	o	r	n	n	a	o	a
s	u	s	y	n	d	u	r	u	s	u	u	h	p
l	a	s	n	n	l	e	n	c	a	e	a	a	u
a	k	y	a	n	n	o	u	a	a	s	u	r	y
j	h	s	b	k	n	y	n	l	a	l	a	y	n

मदत बॉक्स

neem

peepal

sal

arjuna

gulmohar

curry

banyan

ashoka

sandal

शब्द शोध

“माझा देश” वरील प्रश्नमंजुषे मध्ये आपले स्वागत आहे. या शब्दाच्या ग्रीड मध्ये भारताची राष्ट्रीय तथ्ये आहेत, उदाहरणार्थ, भारताचे राष्ट्रीय गाणे, वंदेमातरम्, राष्ट्रीय नदी, गंगा. खाली असलेल्या ग्रीड शब्दामधून या सर्वांचा शोध घ्या आणि आपल्या देशाबद्दलचे ज्ञान वाढवा.

c	j	a	e	n	n	a	a	d	k	v	o	l	s
m	a	a	k	m	a	s	m	i	e	u	s	u	l
p	e	v	n	g	m	t	a	g	c	l	t	s	g
e	a	a	i	a	l	a	c	n	a	o	h	a	n
a	u	n	e	a	g	g	n	t	l	s	c	i	o
c	a	d	h	e	g	a	n	g	e	s	a	r	d
o	v	e	a	o	j	o	n	n	o	n	c	u	d
c	t	m	a	k	c	a	r	a	n	r	a	p	u
k	p	a	p	d	g	k	j	e	m	e	g	e	a
a	g	t	r	s	e	a	e	a	r	a	a	e	m
a	a	a	u	m	l	t	e	y	n	a	n	s	n
i	l	r	a	a	g	n	a	r	i	t	c	a	a
u	o	a	r	k	g	y	o	n	i	g	c	a	t
g	e	m	n	m	a	c	m	n	k	t	g	n	d

मदत पेटी

hockey

janaganamanan

vandemataram

delhi

peacock

lotus

ganges

tiranga

mango

rupees

गोवा

भारतातील राज्याची सविस्तर माहिती जाणून घ्या - जे पूर्वेचे ROME म्हणून ओळखले जाते

H	B	A	R	B	I	N	P	A	P	N	J	I
A	G	N	A	I	B	A	R	A	E	S	T	C
M	U	R	E	S	M	A	N	R	A	R	B	O
A	A	J	C	L	L	A	A	R	U	A	G	N
G	C	I	H	M	J	G	V	O	M	I	A	U
A	O	P	E	I	A	I	J	A	N	A	P	I
D	C	N	S	S	N	S	G	I	E	D	V	T
V	O	O	H	P	E	A	U	S	H	O	H	M
O	N	D	R	H	D	E	K	A	D	C	I	A
C	U	A	C	O	U	R	G	N	C	V	D	N
D	T	A	C	O	J	I	A	M	O	I	A	V
S	E	S	L	E	S	M	T	D	J	K	I	O
B	A	B	O	T	S	E	L	L	A	M	S	C
V	V	T	S	M	E	L	L	S	N	A	J	N

उभे, आडवे, तिरपे, सरळ व उलटे शब्द शोधा.

- 1 Arabian
- 2 Smallest
- 3 Vasco da Gama
- 4 Konkani
- 5 Panaji
- 6 Mandovi
- 7 Dudhsagar
- 8 Beaches
- 9 Gaur
- 10 Coconut

आकाराप्रमाणे स्थान

साक्षरतेप्रमाणे स्थान

अर्थव्यवस्थेनुसार स्थान

राज्यपाल

मुख्य मंत्री

मुख्य उद्योगधंदे

मुख्य पिके

लागून असलेल्या सीमा व राज्य

ब्रीदवाक्य

राज्यगीत

रेखांश

अक्षांश

राज्याचा नकाशा

संदर्भ पत्रिकेतून नकाशा कापून येथे चिकटवा. नकाश्यावर राजधानी शोधून नाव लिहा.

राज्याचे चिन्ह

संदर्भ पत्रिकेतून राज्य चिन्ह कापून येथे चिकटवा.

गुजरात

भारतातील राज्याची सविस्तर माहिती जाणून घ्या - हे भारताचे Manchester म्हणून ओळखले जाते

मोडलेले शब्द

बरोबर केलेले शब्द

- 1 अधिकृत भाषा
- 2 प्रसिद्ध राष्ट्रीय उद्यान
- 3 गुजरात मधील सर्वात मोठी नदी
- 4 प्रसिद्ध नृत्यप्रकार
- 5 ___ हे भारतातील पहिले बंदर आहे
- 6 राजधानी
- 7 पुरुषांचा पारंपरिक पोशाख
- 8 भारतातील मोठे वाळवंट
- 9 पुर्ण जगातली सर्वात मोठी ऑइल रिफाइनरी
- 10 गुजरात मधील सर्वात मोठे शहर
- 11 ___ ची उंची 182 मीटर्स आहे.

UTGJARI
RGI
AAAMRND
AABGR
AALNDK ORTP
AAANNGGHDIR
EYIKDU
HRAT
AAAMJNRG EERRINFY
AAADDMHEB
TTASEU FO NYIUT

आकाराप्रमाणे स्थान

साक्षरतेप्रमाणे स्थान

अर्थव्यवस्थेनुसार स्थान

राज्यपाल

मुख्य मंत्री

मुख्य उद्योगधंदे

मुख्य पिके

लागून असलेल्या सीमा व राज्य

ब्रीदवाक्य

राज्यगीत

रेखांश

अक्षांश

राज्याचा नकाशा

संदर्भ पत्रिकेतून नकाशा कापून येथे चिकटवा. नकाश्यावर राजधानी शोधून नाव लिहा.

राज्याचे चिन्ह

संदर्भ पत्रिकेतून राज्य चिन्ह कापून येथे चिकटवा.